

15 ЛЮТОГО – ДЕНЬ ВШАНУВАННЯ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ НА ТЕРИТОРІЇ ІНШИХ ДЕРЖАВ

АФГАНСЬКУ ВІЙНУ ПРОЙШОВ У СПЕЦНАЗІ

У нинішньому році ми відзначаємо 23-річчя виведення обмеженого контингенту радянських військ з Афганістану: 15 лютого 1989 року радянські військові частини назавжди залишили цю неспокійну східну країну. Більше 15 тисяч загиблих, з них – 3089 українців – така ціна майже 10-річної авантюри, розв'язаної недалекими політиками. Загинуло четверо молодих хлопців і з нашого району, а всього пройшли випробування афганською війною, виконуючи там так званий інтернаціональний обов'язок, 138 жителів Зарічненщини. Серед них і 43-річний житель с.Дібрівськ Василь Миколайович Гаврилюк, якому довелося служити в елітному і одночасно найнебезпечнішому підрозділі радянського контингенту в Афганістані – у батальйоні спеціального призначення.

Після призову на військову службу Василь потрапив в "учебку" в м.Орджонікідзе, що на Північному Кавказі. Після трьохмісячних навчальних курсів молодого бійця відправили у м.Ташкент. Тож, куди його кине доля далі – можна було здогадатися. Там, у Ташкенті, перед самою відправкою в Афганістан, він неочікувано зустрів свого земляка-односельчанина Анатолія Смагляка, який з групою "дембелів" щойно повернувся звідти.

– Наша, хоч і коротка зустріч, за тисячі кілометрів від рідного дому, була дуже теплою і радісною – починає розповідати Василь Миколайович. – На прощання Анатолій мені сказав: "Не хвилюйся, земляче, нічого страшного там. "за річкою" нема –

дбали про сухпайок, більше – про воду у флягах. На операції вилітали, зазвичай, на вертольоті, або вирушали на бронетранспортерах. Потім ми десантувались і здійснювали швидкий піший перехід до місця ймовірної засади. Робили це, як правило, у сутінках, аби не "засвітитися". Вдень маскувались на місцевості, в "зеленій зоні" або в гірських ущелинах. Бувало, що по кілька днів очікували душманські каравани, а їх все не було... А якось, під час таких пошуково-засідкових дій, наша піша група в кількості 20 чоловік на світанку затримала важливий вантаж із душманським супроводом. Причому, "взяли" ми цей караван практично без жодного пострілу – настільки швидко, професійно і грамотно була спланована та проведена засадна операція під керівництвом старшого лейтенанта Кахраманова. Тоді ми затримали вантажний автомобіль, дощенту запакований італійськими пластиковими мінами та фугасами. При цьому, неабияк здивувало, що машина була наша, радянська – ГАЗ-66, але перефарбована під пустелю, у жовто-піщаний колір. Звідки вона взялася у афганських "духів" – неві-

ця сутичка, з переважаючими у декілька разів силами моджахедів, якби ми не викликали на підмогу "вертушки". Наші бойові Мі-24, зайшовши на ціль, так вдарили з кулеметів, гармат та касет з реактивними НУРСами, що "духи" котилися з тих гір, як горох...

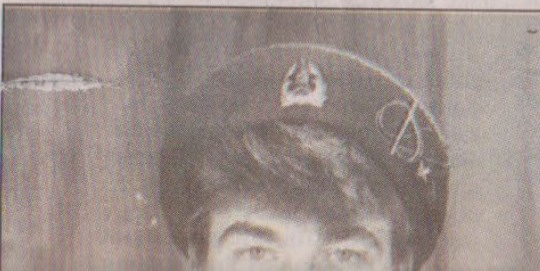
До небезпеки на караванних стежках спецназівцям додавались також "фарахські" піщані бурі та неймовірна спека, яка на півдні Афганістану нерідко сягала до 55 градусів вище нуля. –

Бувало, піднесеш сірника до розпеченої на сонці броні БТРа і він відразу спалахує, – продовжує розповідати Василь Гаврилюк. – Бути в таких умовах та ще у піший групі – дуже велике людське навантаження. Дошкулляти неабияк і тамтешні інфекційні хвороби. Аби хоч якось вберегтися від них, ми заварювали чай з верблужих колючок... Загалом, весь час доводилось бути в напрузі, адже там важко було розібратись, де ворог, де ні. Вдень місцеві жителі були мирними селянами, а вночі бралися за зброю і здійснювали напади. Не дивлячись на це, ми завжди жаліли їхніх вічно голодних дітей – "бачат", ділились з ними своїми харчами і підготовували як могли...

До кінця літа 1988 року, за наказом командування, всі підрозділи спеціально-

рошно було навіть нам, хто пройшов війну. Тож, захищаючи вірменські поселення, ми по 12 годин на добу несли службу на блокпостах, що розділяли ворогуючі сторони. Нас же місцеві, агресивно настроєні молодики, панічно боялися, поскільки знали, що наш спецназівський підрозділ щойно повернувся з Афганістану і церемонитись з ними ніхто не буде. Вони так і казали: "Ви там, в Афгані, наших братів-мусульман вбивали, то і нас будете..." Звичайно, вбивати нікого ми не збиралися, але навести громадський порядок мусили. Тут, як і в Афгані, доводилось весь час бути готовими до всього. Одного разу, коли я з напарником із Донецька ніс службу на блокпості, сталося, що сусідній пост протаранила невідома "Волга" і, набираючи швидкість, помчала уже в нашу сторону. Та повторити таран цій "Волзі" не довелося – зайнявши бойові позиції, ми

...Анатолій Смагляк, який з групою "дембелів" щойно повернувся звідти.

- Наша, хоч і коротка зустріч, за тисячі кілометрів від рідного дому, була дуже теплою і радісною – починає розповідати Василь Миколайович. – На прощання Анатолій мені сказав: "Не хвилюйся, земляче, нічого страшного там, "за річкою", нема – головне, будь завжди мужиком..."

...Спека, пил, гори, гул бойових вертольотів, стрілянина, навколо люди, обпалені війною... Таким було його перше знайомство з Афганістаном у серпні 1987 року і з його місцями Кундуз, Кабул, Кандагар, Лашкаргах, в яких Василю довелося побувати, перш ніж він потрапив до кінцевого місця служби – у недавно сформований 8-й батальйон спецназу, який дислокувався у провінції Фарах, на півдні країни. Штаб же їхньої 22-ої бригади спеціального призначення знаходився в м.Лашкаргах. Мабуть, не потрібно описувати, яка специфіка служби була у бійців спецназу – цього передового та ударного загону обмеженого контингенту радянських військ у Афганістані, куди відбирали найбільш підготовлених, і фізично, і морально, солдат. Сам же Василь Гаврилюк, який був у батальйоні стрілко-розвідником, говорить, що найголовнішим завданням їхнього спецпідрозділу було перекриття кордонів Афганістану з Пакистаном і Іраном та перехоплення душманських караванів, які постачали на афганську територію озброєння.

- Ми вели, в основному, "караванну" війну, - пригадує колишній спецназівець. - До виходу на кожне завдання, а виходили в рейди на кілька днів, готувалися дуже ретельно, без уваги не залишалась жодна дрібниця. Насамперед, уважно перевіряли боєкомплект і брали якомога біль-

домо... Крім смертоносної вибухівки ми взяли в полон і 12 озброєних до зубів моджахедів, які супроводжували й охороняли вантаж, не давши їм навіть можливості для опору. Проте, так щастило далеко не завжди. Під час іншої бойової операції уже ми нарвалися на душманську засідку, причому, по власній необачності – помітивши "духа", пішли за ним і невдовзі "зняли" прицільним вогнем. Але по його наводці самі потрапили в оточення. Потріпали нас тоді добре – ледве вирвались з-під перехресного вогню. Ще один пам'ятний для мене бій стався, коли ми поверталися з Шинданда на базу. На гірській дорозі був підбитий наш бетеер, - вибухом у нього знесло башню... Загинули старлей і двоє солдат

...ді. Не дивлячись на це, ми завжди жаліли їхніх вічно голодних дітей- "бачат", ділились з ними своїми харчами і підгодовували як могли...

До кінця літа 1988 року, за наказом командування, всі підрозділи спеціального призначення покинули південні та південно-західні кордони і провінції Афганістану – на той час завдання по перекриттю кордонів було зі спецназу знято. Тож, у серпні 1988-го Афган покинув і батальйон Василя Гаврилюка, який прослужив там рівно рік. Але в Союзі, попри всі сподівання, виведений підрозділ десантників чекали далеко не мирні й радісні перспективи. Через кілька днів їхній батальйон кинули в столицю Азербайджану Баку, де розпочалася міжнаціональна ворожнеча поміж мусульманами-

азербайджанцями та православними вірменами, які там проживали. У місті відбувалися криваві сутички та погроми, тож спецназ вийшов на гасіння цього етнічного конфлікту та наведення порядку. Знову кулі летіли в тих, хто думав, що назавжди забуде їх свист після афганської війни, адже, залишаючи Афганістан, вони і гадки не мали, що в них на Батьківщині знову будуть стріляти та чути будуть добре знайомі мусульманські войовничі гасла...

- Сутички між азербайджанцями та вірменами іноді доходили до справжньої різанини, - згадує про той період своєї служби колишній десантник-спецназівець. – Ми одного разу виявили на залізничній станції підій рабоні і

навести громадський порядок мусили. Тут, як і в Афгані, доводилось весь час бути готовими до всього. Одного разу, коли я з напарником із Донецька ніс службу на блокпості, сталося, що сусідній пост протаранила невідома "Волга" і, набираючи швидкість, помчала уже в нашу сторону. Та повторити таран цій "Волзі" не довелося - зайнявши бойові позиції, ми розстріляли її автоматним вогнем... Тут теж було, як на війні – або ти, або тебе... Коли вже йшов на "дембель", ситуація в азербайджанській столиці більш-менш стабілізувалася.

Після повернення із зони бойових дій, колишньому спецназівцю, із загостреним відчуттям небезпеки, важко було звикати до мирного життя. На "гражданці" все було незвичним, спокійним та розслабленим, а він звик весь час бути в напрузі. Але Василь Гаврилюк не втратив себе по життю – влаштувався трактористом спочатку в місцевому колгоспі, згодом в ПМК. А коли не стало роботи по спеціальності, почав їздити на заробітки. Удвох із дружиною Аллою виховують двоє синів та дочку. До речі, старший син Василь, за прикладом батька, теж приміряв десантську форму – недавно відслужив у аеромобільних військах на Львівщині. "Маємо у хаті вже два десантники, а ще молодший син теж мріє про службу в ВДВ", - жартує з цього приводу Василь Миколайович, який і сам свято береже свій кітель і голубий берет, як пам'ять про нелегку службу у спецназі та пережиту афганську війну. Був він представлений в Афганістані і до медалі "За бойові заслуги", але отримати заслужену нагороду, на жаль, не судилося... Втім, річ не в нагородах. З Афганістану, а потім і з азербайджанських подій, колишній розвідник-спецназівець виніс усвідомлення того, що нічого важливішого, ніж людське життя та мир, у